

Datum van inontvangstneming : 14/04/2025

Geanonimiseerde versie

Samenvatting

C-159/25 - 1

Zaak C-159/25 [Rowicz]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

26 februari 2025

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 februari 2025

Appellanten in het hoofdgeding:

B.Ż.

V. sp. z o.o.

Geïntimeerden in het hoofdgeding:

T. SA

L.W.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Twee voor gezamenlijke behandeling gevoegde hogere beroepen tegen uitspraken van de rechter in eerste aanleg waarbij appellanten zijn veroordeeld tot betaling van bedragen die verschuldigd zijn wegens betalingsachterstand bij handelstransacties. In beide zaken is de vraag gerezen of het verenigbaar is met het Unierecht om een rechtsprekende formatie aan te wijzen met behulp van een

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

IT-instrument voor de willekeurige toewijzing van zaken genaamd System Losowego Prydziału Spraw (systeem voor de willekeurige toewijzing van zaken), waarvan de werking is gebaseerd op die van een toevalsgenerator (hierna ook kortweg: „toevalsgenerator”).

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vraag

Uitlegging van artikel 2 en artikel 19, lid 1, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, gelezen in samenhang met de artikelen 20 en 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en overweging 61 van verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie).

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Prejudiciële vraag

Kan een gewone rechterlijke instantie in laatste aanleg waarvan de rechtsprekende formatie onder meer bestaat uit een rechter van deze rechterlijke instantie die voor de behandeling van een zaak is aangewezen door een toevalsgenerator, meer bepaald op grond van het bijbehorende lotingsverslag en op basis van een voorafgaand besluit van het Kolegium (college) van de genoemde rechterlijke instantie, in het licht van artikel 2 en artikel 19, lid 1, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie, gelezen in samenhang met de artikelen 20 en 47 van het Handvest van de grondrechten en overweging 61 van verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie), worden aangemerkt als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld en dat er zorg voor draagt dat zaken zonder onnodige vertraging en op niet-discriminerende wijze worden behandeld en dat aan de partijen in de procedure een daadwerkelijke rechtsbescherming wordt geboden:

1. wanneer een orgaan van de gerechtelijke administratie, namelijk het Kolegium Sądu Okręgowego (college van de rechterlijke instantie van eerste of tweede aanleg), de vorige rechter-rapporteur op willekeurige wijze en in strijd met de nationale regelgeving inzake de toewijzing van zaken heeft ontheven van zijn verplichting om de aan hem toegewezen zaken af te doen,

- hoewel naar nationaal recht niet was voldaan aan de criteria voor een dergelijke ontheffing, wat in strijd is met het beginsel dat de rechtsprekende formaties slechts kunnen worden gewijzigd wanneer zij een zaak niet in hun huidige samenstelling kunnen behandelen of wanneer de behandeling van de zaak in die samenstelling blijvend wordt belemmerd,
2. wanneer een nieuwe rechter is aangewezen met behulp van een toevalsgenerator voor de toewijzing van zaken die is ontwikkeld door een tot de uitvoerende macht behorende vertegenwoordiger van de minister van Justitie, nadat de regels voor de willekeurige toewijzing van zaken bij de rechterlijke instanties zijn vastgesteld bij een rechtshandeling die de rang heeft van een besluit van voornoemde minister [§§ 43-76 van de Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości-Regulamin urzędowania sądów powszechnych (besluit van de minister van Justitie tot vaststelling van het reglement inzake de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 18 juni 2019], zodat inbreuk is gemaakt op het recht van partijen op een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld,
 3. wanneer die nieuwe rechter is aangewezen met behulp van een generator voor de willekeurige toewijzing van zaken, zonder dat kennis kan worden genomen van de werking van de broncode van het daarbij gebruikte algoritme en zonder dat deze werking kan worden getoetst, in een situatie waarin slechts informatie over deze applicatie beschikbaar is op de website van de Biuletyn Informacji Publicznej (bulletin voor publieke informatie), terwijl een dergelijk systeem voor de willekeurige toewijzing van zaken gevoelig is voor fouten en manipulatie, wat in strijd is met het recht van partijen op een eerlijk proces,
 4. wanneer de nieuwe rechter is aangewezen met behulp van een generator voor de willekeurige toewijzing van zaken die is ontwikkeld door een tot de uitvoerende macht behorende vertegenwoordiger van de minister van Justitie, nadat de regels voor de willekeurige toewijzing van zaken bij de rechterlijke instanties zijn vastgesteld bij een rechtshandeling die de rang heeft van een besluit van voornoemde minister [§§ 43-76 van de Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości-Regulamin urzędowania sądów powszechnych van 18 juni 2019], zodat inbreuk is gemaakt op het recht van partijen op de behandeling van hun zaak zonder onnodige vertraging, gelet op het feit dat het systeem voor de willekeurige toewijzing van zaken geen waarborgen biedt voor een evenwichtige belasting van de rechters, wat discriminerend is voor partijen en inbreuk maakt op het beginsel van gelijkheid voor de wet,
 5. zodat de rechter uitspraak moet doen in het kader van een nietige procedure, gelet op het feit dat de samenstelling van de rechterlijke instantie in strijd is met de rechtsregels en dat aan de partijen in de procedure geen daadwerkelijke rechtsbescherming wordt geboden,

6. terwijl de rechter naar nationaal recht geen doeltreffende voorziening in rechte kan instellen tegen een dergelijk schriftelijk besluit van een bestuurlijk orgaan van een rechterlijke instantie tot toewijzing van een zaak en tot aanwijzing en samenstelling van de betreffende rechtsprekende formatie, gelet op het feit dat er geen rechtsmiddel bestaat dat de rechter in staat stelt tegen een dergelijk besluit beroep in te stellen bij een onpartijdig en onafhankelijk gerecht in het kader van een procedure die voldoet aan de vereisten van artikel 47 van het Handvest.

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna: „VEU”): artikel 2 en artikel 19, lid 1, tweede alinea

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”): artikelen 20 en 47

Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie): overweging 61

Richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties: artikel 6

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Ustawa-Kodeks postępowania cywilnego (wet houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering) van 17 november 1964 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2024, volgnr. 1568): artikel 379, punt 4

Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernych opóźnień w transakcjach handlowych (wet betreffende de bestrijding van buitensporige vertragingen bij handelstransacties) van 8 maart 2013 (Dz. U. 2023, volgnr. 1790): artikel 10

Ustawa-Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet inzake de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 27 juli 2001 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2024, volgnr. 334; hierna: „p.u.s.p.”): artikel 37b, lid 1, artikel 41, artikel 47a en artikel 47b

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości-Regulamin urzędowania sądów powszechnych (besluit van de minister van Justitie tot vaststelling van het reglement inzake de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 18 juni

2019 (Dz. U. 2024, volgnr. 867; hierna: „r.u.s.p.”): § 2, punt 16, § 43, § 45, §§ 48 tot en met 50, § 53, § 55, §§ 60 tot en met 62, § 66, § 68 en §§ 74 tot en met 76

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 De hoofdgedingen zijn respectievelijk op 13 en 14 juni 2024 geregistreerd bij de verwijzende rechterlijke instantie.
- 2 Op respectievelijk 17 en 18 juni 2024 heeft de toevalsgenerator rechter JD op willekeurige basis aangewezen om deze zaken in behandeling te nemen.
- 3 Rechter JD is overgeplaatst naar een andere afdeling van dezelfde rechterlijke instantie en is bij het op 30 oktober 2024 vastgestelde besluit van voornoemd college op eigen verzoek ontheven van haar verplichting om de 100 zaken af te doen die in 2024 in het kader van haar vorige afdeling op willekeurige basis aan haar zijn toegewezen met behulp van de toevalsgenerator, met inbegrip van de twee zaken die aanleiding hebben gegeven tot het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing. Het besluit van het college is niet gemotiveerd maar heeft wel twaalf andere zaken geïdentificeerd die door rechter JD moesten worden afgedaan. Toegelicht is niet waarom JD is ontheven van haar verplichting om de overige 100 zaken af te doen.
- 4 Pas op 13 januari 2025 is aan de overgebleven sectie van rechter JD, die belast was met de behandeling van die 100 zaken, opgedragen om daarvoor een nieuwe rapporteur aan te wijzen en om dat wederom te doen op voornoemde willekeurige basis. Daarbij is niet aangegeven waarom de zaken precies op die datum moesten worden toegewezen en waarom deze al 2,5 maanden onaangeroerd waren gebleven. Daarop zijn met behulp van de toevalsgenerator maar liefst 56 van de 100 zaken van rechter JD toegewezen aan rechter Aneta Łazarska, met inbegrip van de twee zaken waarin het Hof is verzocht om een prejudiciële beslissing. Aan de andere rechters zijn hetzij geen hetzij slechts enkele zaken toegewezen.
- 5 Het door rechter Aneta Łazarska gemaakte bezwaar tegen deze toewijzing is afgewezen. Bij de beoordeling van het bezwaar heeft de president van de rechterlijke instantie aangegeven dat het niet aan hem staat om de werking van de toevalsgenerator te beoordelen en dat het gehanteerde systeem de zaken „waarschijnlijk” op willekeurige basis heeft toegewezen aan de sectie van rechter Aneta Łazarska om ervoor te zorgen dat haar sectie evenveel zaken in behandeling neemt als de secties van de andere rechters. Aangegeven is niet hoeveel zaken door de sectie van rechter Aneta Łazarska dienen te worden behandeld, hoeveel personen werkzaam zijn in de secties van de andere rechters en waarom de toevalsgenerator in het kader van een enkele loting maar liefst 56 zaken heeft toegewezen aan een enkele rechter, terwijl aan de andere rechters hetzij geen hetzij slechts enkele zaken zijn toegewezen. Een dergelijke toewijzing van zaken is een technische handeling op bevel van de president van de betreffende afdeling en bestaat in de vaststelling van een schriftelijk besluit van het genoemde bestuursorgaan. Een dergelijk besluit is niet jurisdictioneel van aard en kan

derhalve niet worden aangevochten bij de Wojewódzki Sąd Administracyjny (bestuursrechter in eerste aanleg, Polen).

Korte uiteenzetting van motovering van de verwijzing

- 6 Artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU concretiseert het in artikel 2 VEU verankerde rechtsstatelijkheidsbeginsel en ziet erop dat het aan de nationale rechterlijke instanties [en] aan het Hof staat om te waarborgen dat het recht van de Unie in alle lidstaten ten volle wordt toegepast en dat de justitiabelen de rechtsbescherming genieten die zij aan dat recht ontleen [arrest van 22 februari 2022, RS (Gevolgen van de uitspraken van een grondwettelijke hof), C-430/21, EU:C:2022:99, punt [71] en aldaar aangehaalde rechtspraak]. Bijgevolg moet artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU worden uitgelegd in het licht van artikel 2 VEU. De verwijzende rechter dient namelijk te voldoen aan de uit het recht op een daadwerkelijke rechtsbescherming voortvloeiende vereisten om de zaak van partijen zonder onnodige vertraging te behandelen met inachtneming van de vereisten van onpartijdigheid en onafhankelijkheid.
- 7 Het hoofdgeding valt binnen de werkingssfeer van het Unierecht in de zin van artikel 51, lid 1, van het Handvest. Dat wordt bevestigd door de vaste rechtspraak van het Hof, waaruit volgt dat de in de rechtsorde van de Unie gewaarborgde grondrechten toepassing kunnen vinden in alle situaties die door het Unierecht worden beheerst, maar niet daarbuiten [arrest van 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy), gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982, punt 78 en aldaar aangehaalde rechtspraak].
- 8 Het vereiste van daadwerkelijke rechterlijke bescherming maakt al geruime tijd deel uit van het stelsel van de Unie en vloeit voort uit artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest. Artikel 19, lid 1, VEU bepaalt in algemene zin dat de lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om een daadwerkelijke rechtsbescherming te verzekeren. In deze bepaling wordt niet verwezen naar de begrippen „rechterlijke onafhankelijkheid” en „onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties”. In het licht van artikel 47 van het Handvest houdt de norm van een daadwerkelijke rechtsbescherming evenwel in dat deze bescherming wordt geboden door een „onafhankelijk en onpartijdig gerecht”. Overeenkomstig artikel 47 van het Handvest heeft eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Zoals het Hof heeft geoordeeld gaat dit recht gepaard met de in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU vervatte verplichting voor de lidstaten om te voorzien in de nodige rechtsmiddelen om een daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het Unierecht vallende gebieden te verzekeren. Deze beginselen hebben met name betrekking op de samenstelling van de instantie, de ambtstermijn en de gronden voor verschooning, wraking en afzetting van haar leden, die geschikt moeten zijn om bij de justitiabelen elke legitieme twijfel erover weg te nemen dat deze instantie zich niet laat beïnvloeden door

externe factoren en onpartijdig is ten opzichte van de met elkaar strijdende belangen.

- 9 Artikel 47 van het Handvest is tevens van toepassing omdat artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU alle lidstaten verplicht om op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te voorzien in de nodige rechtsmiddelen om een daadwerkelijke rechtsbescherming in de zin van met name artikel 47 van het Handvest te verzekeren. Bijgevolg dient laatstgenoemd artikel naar behoren in aanmerking te worden genomen voor de uitlegging van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU (zie in die zin arrest van 20 april 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, punt 45 en aldaar aangehaalde rechtspraak).
- 10 Het in artikel 19, lid 1, VEU neergelegde beginsel van de daadwerkelijke rechterlijke bescherming van de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontleen en, bijgevolg, het vereiste van het verzekeren van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke instanties zijn derhalve algemene beginselen van het Unierecht die voortvloeien uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten en die thans opnieuw worden bevestigd door artikel 47 van het Handvest. Daarnaast is artikel 52, lid 3, van het Handvest bedoeld om de noodzakelijke samenhang te waarborgen tussen enerzijds de rechten die zijn neergelegd in het Handvest en anderzijds de daaraan beantwoordende rechten die worden gewaarborgd door het te Straatsburg gevestigde Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: „EHRM”), zonder daarbij afbreuk te doen aan de autonomie van het Unierecht en de autonomie van het Hof van Justitie. Derhalve dient bij de uitlegging van het Handvest rekening worden gehouden met de door het EHRM gewaarborgde relevante rechten, die het minimale beschermingsniveau bepalen (arrest van 6 oktober 2020, La Quadrature du Net e.a., C-511/18, C-512/18 en C-520/18, EU:C:2020:791). In de rechtspraak van het EHRM wordt verwezen naar de ernst van de onregelmatigheden die volgens de gehanteerde „drempeltoets” aanleiding kunnen geven tot een schending van het recht op een „bij wet ingesteld gerecht (zie arrest van het EHRM van 1 december 2020, [REDACTED]/IJsland, verzoekschrift nr. 26374, §§ 235-290).
- 11 De verwijzende rechter heeft overwogen dat het vereiste van onafhankelijkheid van de rechterlijke instanties, dat voortvloeit uit artikel 19, lid 1, VEU, overeenkomstig de Unierechtelijke rechtspraak twee aspecten omvat, namelijk een eerste aspect van externe aard en een tweede aspect van interne aard. Dat laatste aspect sluit aan bij het begrip onpartijdigheid en heeft tot doel te waarborgen dat een gelijke afstand wordt gehouden ten opzichte van de partijen bij het geding en hun respectieve belangen met betrekking tot het voorwerp ervan. Dit aspect vereist objectiviteit en dat bij de oplossing van het geschil geen ander belang vooropstaat dan de strikte toepassing van de toepasselijke rechtsregel.
- 12 De verwijzende rechter is het eens met de conclusie van advocaat-generaal L. Medina van 20 juni 2024 in de zaak S. (Wijziging van de samenstelling van de rechtsprekende formatie), C-197/23, EU:C:2024:533, punt 79, namelijk dat beide aspecten, het externe en het interne, deel uitmaken van de toets om te bepalen of

de specifieke situatie waarin de zaak in eerste aanleg aan een rechter-rapporteur is (her)toegewezen, van dien aard en van die ernst is dat daardoor een reëel risico ontstaat dat a) andere personen of administratieve organen binnen de rechterlijke macht zelf ongepaste discretionaire bevoegdheid zouden kunnen uitoefenen waardoor de integriteit van de uitkomst van de (her)toewijzing van zaken aan rechters wordt ondermijnd, en b) het resultaat van een dergelijke (her)toewijzing twijfel zou kunnen doen rijzen over de objectiviteit en de afwezigheid van enig „belang bij de uitkomst van het geschil” en aldus bij justitiabelen redelijke twijfel zou kunnen doen ontstaan over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de betrokken rechter(s).

- 13 Volgens de verwijzende rechter is aan alle hierboven genoemde voorwaarden van de genoemde drempeltoets voldaan. Deze horen er aanleiding toe te geven dat een beroep kan worden gedaan op het recht op rechterlijke toetsing in overeenstemming met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, uitgelegd in het licht van artikel 2 VEU en artikel 47 van het Handvest. De hierboven omschreven schendingen kunnen namelijk twijfel kunnen doen rijzen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van een rechterlijke instantie in de betreffende lidstaat.
- 14 Het in artikel 47 van het Handvest neergelegde recht op een gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld waarborgt niet alleen de constitutionele maar ook de functionele onafhankelijkheid van de rechters. Het feit dat een transparante toewijzing van zaken niet wordt gewaarborgd is relevant voor de uitoefening van het aan de burgers van de Unie toegekende recht op een eerlijk proces. Zo kan een proces namelijk handmatig worden gestuurd en kunnen, wat niet zelden het geval is, beschikbare rechters worden geselecteerd om uitspraak te doen in overeenstemming met de wensen en aanbevelingen van de [uitvoerende] macht. Bij de toewijzing van zaken kan de eerbiediging van objectieve criteria erin bestaan dat een cyclische roulatie wordt gehanteerd of dat een beroep wordt gedaan op de namen van de partijen, de districten van de plaatselijke gerechten of de specialisaties [van de rechters]. Voor de transparantie van het proces en bijgevolg voor de goede naam van rechtspleging is het van belang dat het gehanteerde systeem niet kan worden gemanipuleerd.
- 15 Gelet op deze overwegingen inzake de waarborging [van een transparante toewijzing van zaken] geldt in het nationale recht het beginsel van de onveranderlijkheid van de rechtsprekende formaties. Het betreft een beginsel van de rang van wet waarvan de kern is gelegen in de bestendigheid (onveranderlijkheid) van de rechtsprekende formaties vanaf het tijdstip waarop zij op willekeurige basis zijn geselecteerd tot op het tijdstip waarop in de betreffende zaak een eindbeslissing is vastgesteld. Afwijkingen van dit beginsel zijn in de toepasselijke regelgeving strikt geregeld.
- 16 Overeenkomstig artikel 47 b, lid 1, p.u.s.p. mag de rechtsprekende formatie van de rechterlijke instanties alleen worden gewijzigd wanneer zij een zaak niet in haar huidige samenstelling kan behandelen of wanneer de behandeling van de zaak in

die samenstelling blijvend wordt belemmerd. Van een dergelijke omstandigheid was in de onderhavige zaak geen sprake, want voor rechter JD bestond er geen belemmering om de aan haar toegewezen zaken af te doen. Overeenkomstig artikel 47b, leden 4 en 6, p.u.s.p. belet een verandering van standplaats of de detachering van een rechter bij een andere rechterlijke instantie of de beëindiging van een dergelijke detachering niet dat deze rechter de zaken afdoet die op zijn vorige stand- of dienstplaats aan hem zijn toegewezen. Dat geldt ook in het geval van een overplaatsing van een rechter naar een andere afdeling van dezelfde rechterlijke instantie. Gelet op het beginsel van de onveranderlijkheid van de rechtsprekende formaties en van de waarborging van het recht op een bij wet ingesteld gerecht lijdt het geen twijfel dat voornoemd besluit tot ontheffing van rechter JD van haar verplichting om kennis te nemen van de 100 aan haar toegewezen zaken moest zijn gebaseerd op wettelijke criteria en naar behoren moest worden gemotiveerd, temeer daar deze kwestie niet is beoordeeld door een rechter maar door een gerechtelijk bestuursorgaan. Een besluit van het college van een rechterlijke instantie mag niet arbitrair en willekeurig van aard zijn, en met name het ontheffen van een rechter van de op hem rustende verplichting om een deel van de aan hem toegewezen zaken te behandelen moet naar behoren worden toegelicht. Bovenal mogen dergelijke regels niet worden gebruikt ter omzeiling van het beginsel van de onveranderlijkheid van de rechtsprekende formaties of om de zaken waarin een nieuwe rechter-rapporteur moet worden aangewezen „uit te kiezen”. Deze regels zien in het kader van het stelsel van hertoewijzing van zaken aan een andere rechter op de waarborging van het bestaan van een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld.

- 17 De ontheffing van rechter JD van haar verplichting om kennis te nemen van de 100 aan haar toegewezen zaken was niet te wijten aan een belemmering of aan een buitengewone omstandigheid maar aan haar overplaatsing naar een andere afdeling binnen hetzelfde gerechtshof. Het college van de rechterlijke instantie heeft zijn besluit op discretionaire basis vastgesteld maar heeft niet toegelicht waarom het heeft besloten om aldus af te wijken van het tot waarborging strekkende beginsel van onveranderlijkheid van de rechtsprekende formaties. Derhalve is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de vraag of een in een lidstaat gevestigde gewone rechterlijke instantie van laatste aanleg waarvan de rechtsprekende formatie onder meer bestaat uit een rechter van deze rechterlijke instantie die voor de behandeling van een zaak is aangewezen door een toevalsgenerator, meer bepaald op grond van het bijbehorende lotingsverslag en op basis van een voorafgaand besluit van het college van de genoemde rechterlijke instantie, in het licht van artikel 2 en artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met de artikelen 20 en 47 van het Handvest, kan worden aangemerkt als een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld en dat er zorg voor draagt dat zaken zonder onnodige vertraging en op niet-discriminerende wijze worden behandeld en dat aan de partijen in de procedure een daadwerkelijke rechterlijke bescherming wordt geboden, wanneer het genoemde college zijn besluit heeft vastgesteld in strijd met de nationale regelgeving inzake de toewijzing van zaken, nadat het genoemde bestuursorgaan de vorige rechter-rapporteur op willekeurige wijze heeft ontheven van haar

verplichting om de aan haar toegewezen zaken af te doen, hoewel naar nationaal recht niet was voldaan aan de criteria voor een dergelijke ontheffing, wat in strijd is met het beginsel dat de rechtsprekende formaties slechts kunnen worden gewijzigd wanneer zij een zaak niet in hun huidige samenstelling kunnen behandelen of wanneer de behandeling van de zaak in die samenstelling blijvend wordt belemmerd.

- 18 De verwijzing naar een „gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld” in artikel 47, tweede alinea, van het Handvest weerspiegelt met name het beginsel van de rechtsstaat en ziet niet alleen op de rechtsgrondslag voor het bestaan zelf van de betreffende rechterlijke instantie maar ook op de samenstelling van de rechtsprekende formatie in elke zaak en op alle overige nationaalrechtelijke bepalingen waarvan de niet-inachtneming meebrengt dat de deelname van een of meerdere rechters aan het onderzoek van de zaak onregelmatig is [zie arresten van 29 maart 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, punt 121 en 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – benoeming), C-487/19, EU:C:2021:798, punt 129].
- 19 Uit de nationale rechtspraak volgt dat de rechtsprekende formaties van de rechterlijke instanties slechts kunnen worden gewijzigd wanneer zij een zaak niet in hun huidige samenstelling kunnen behandelen of wanneer de behandeling van de zaak in die samenstelling blijvend wordt belemmerd (artikel 47b, lid 1, p.u.s.p.). De regel luidt dat een rechtsprekende formatie de aan haar toegewezen zaken ook beëindigt wanneer een van haar rechters als gevolg van een wijziging van de vastgestelde taakverdeling is overgeplaatst naar een andere afdeling zonder dat deze rechter daarmee heeft ingestemd.
- 20 In het arrest van 5 juni 2023, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid en privéleven van rechters), C-204/21, EU:C:2023:442, punten 226 en 227), heeft het Hof geoordeeld dat een bepaling van nationaal recht die ziet op een algemeen verbod op het toetsen van de toewijzing van zaken aan de rechters en met name die van artikel 55, lid 4, p.u.s.p. in strijd is met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest.
- 21 Het beginsel van willekeurige toewijzing van zaken houdt in dat zaken in het kader van verschillende categorieën op willekeurige basis worden toegewezen aan de rechters en de assessoren (artikel 47a, lid 1, ab initio, p.u.s.p.). Deze willekeurige toewijzing geschiedt met behulp van een ICT-systeem voor de willekeurige toewijzing van zaken en gerechtelijke taken, waarvan de werking is gebaseerd op die van een toevalsgenerator (artikel 2, punt 16, r.u.s.p.). Sinds van een dergelijk systeem gebruik wordt gemaakt is het daarbij gehanteerde algoritme niet bekendgemaakt. Het systeem was en is nog steeds behept met talrijke fouten.
- 22 Een aantal van de gebreken in de werking van de toevalsgenerator is beschreven in de Raport Najwyższej Izby Kontroli (verslag van de kamer van toezicht, Polen) van 22 september 2020. Niettemin mocht het betreffende systeem worden gebruikt zonder veiligheidstoets en heeft het aldus bijna anderhalf jaar

gefunctioneerd. Als gevolg van de ontoereikende toetsing, de ontoereikende voorbereiding en de te wensen overlatende ondersteuning van de gebruikers van het systeem alsook van het feit dat een deel van de processen niet is geautomatiseerd zijn de werkzaamheden met gebruikmaking van de toevalsgenerator in 2018 verstoord door zowel systeemfouten als fouten van de gebruikers ervan, zoals fouten die verband houden met aanpassingen aan de betreffende indicatoren. Gelet op het grote aantal fouten dat bij het gebruik van de toevalsgenerator is ingetreden was het van belang om deze fouten te diagnosticeren en te rectificeren. Het rectificeren van de fouten, ook wanneer deze significant van aard waren, heeft evenwel veel tijd in beslag genomen. Thans beschikken noch de partijen noch de rechter over instrumenten om de juiste werking van het systeem te toetsen. De rechter is evenmin bekend met de broncode van het gebruikte algoritme.

- 23 Pas naar aanleiding van de uitspraak van de Naczelny Sąd Administracyjny (hoogste bestuursrechter, Polen) van 19 april 2021 in zaak III OSK 836/21 zijn de handelingen van het bestuursorgaan in verband met het ontwerp, het beheer en de werking van de toevalsgenerator geacht handelingen van „algemeen belang” in de zin van artikel 1, lid 1, van de ustawa o dostępie do informacji publicznej (wet inzake de toegang tot publieke informatie) te zijn en is de informatie over de werking van de toevalsgenerator op grond van het gebruikte algoritme geacht informatie te zijn die betrekking heeft op een aaneenschakeling van handelingen die ertoe leidt dat een specifieke rechter wordt aangewezen om een zaak te behandelen. Het feit dat deze handelingen worden verricht door een computerprogramma en dat deze bijgevolg technisch van aard zijn, staat er niet aan in de weg dat sprake is van publieke informatie over de wijze waarop een rechter wordt aangewezen. Bijgevolg kan de gebruikmaking van algoritmische systemen bij de uitoefening van het openbare gezag, al was het maar potentieel, gevolgen hebben voor de grondrechten van de justitiabelen, zoals het recht om een aanhangige zaak op een billijke en openbare wijze en binnen een redelijke termijn te laten behandelen door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht.
- 24 Naar aanleiding van voornoemde uitspraak heeft de minister van Justitie op grond van de beschikbare analytische documentatie een document gepubliceerd in de Biuletyn Informacji Publicznej. De titel daarvan luidde „Algorytm” (Het algoritme). Daarnaast is inzage verstrekt in het wiskundige model aan de hand waarvan de zogeheten kosten van een zaak worden berekend, waarbij rekening wordt gehouden met het toewijzingspercentage en met de relevante verschoningen. Een fundamentele tekortkoming blijft [evenwel] de niet-beschikbaarheid en het gebrek aan transparantie van de gegevens inzake de beginselen van de werking van het gebruikte IT-instrument. Ook de broncode van het gebruikte algoritme is nog steeds niet bekend, en de enige informatie die daarover in het bulletin is gepubliceerd betreft het in de applicatie gebruikte algoritme als zodanig. Bovendien is een begin gemaakt met het publiceren van verslagen over de willekeurige toewijzing van zaken met gebruikmaking van een toevalsgenerator.

- 25 Daarnaast heeft de toenmalige Rzecznik Praw Obywatelskich (ombudsman) bij herhaling twijfels geuit over de vraag of de werking van het betreffende systeem wel onpartijdig is. Hij heeft erop gewezen dat de niet-beschikbaarheid van de broncode ertoe leidt dat niet kan worden vastgesteld hoe de rechters voor specifieke zaken worden geselecteerd alsook dat de resultaten van de lotingen in de praktijk twijfels doen rijzen bij de burgers, die in het kader van hun verzoeken aan de ombudsman talrijke bezwaren over deze kwestie hebben opgeworpen. Desondanks is de broncode van [het algoritme van] de toevalsgenerator nog steeds niet bekendgemaakt en is deze code alleen bekend bij de beheerder van de toevalsgenerator. De gerechtelijke gebruikers van het programma hebben er geen toegang toe.
- 26 Gelet op het beginsel van onafhankelijkheid van de rechters en het recht op een gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld rijzen in beginsel twijfels over de al te ruime bevoegdheden van de minister van Justitie, die een vertegenwoordiger is van de uitvoerende macht. Deze bevoegdheden strekken zich er namelijk toe uit dat deze minister kan vaststellen op welke gronden zaken aan de rechters worden toegewezen, met inbegrip van de vaststelling van de regels voor de samenstelling van de rechtsprekende formaties bij wege van een interne [reglementaire] handeling. Overeenkomstig de [wettelijke] detachering van artikel 41, lid 1, p.u.s.p. stelt de minister van Justitie, na advies te hebben ingewonnen bij de Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de rechtspraak), bij besluit het reglement voor de interne organisatie van de gewone rechterlijke instanties vast. Daarin worden de volgende aspecten gespecificeerd: 1) de interne organisatie van en de interne orde bij de rechterlijke instanties, 2) de bijzonder regels inzake de toewijzing van zaken, met inbegrip van: a) de willekeurige toewijzing ervan, b) de regels voor de vaststelling van de meervoudige rechtsprekende formaties, [c)] [OMISSIS], d) de regels voor het verminderen in aantal van toegewezen zaken, rekening houdend met de uitgeoefende functies en de gerechtvaardigde verschoningen, alsmede de gronden waarop de toewijzing van zaken tijdelijk kan worden gestaakt, e) de voorwaarden voor de betrokkenheid bij de toewijzing van de strikt bepaalde categorieën van zaken die bij een gerechtelijke afdeling aanhangig kunnen worden gemaakt, f) de wijze waarop de wachtdiensten worden verricht alsook de soorten van zaken die moeten worden toegewezen in overeenstemming met het beschikbaarheidsplan en g) de regels voor het opstellen van een vervangingsschema en het soort werkzaamheden die volgens dat schema kunnen worden verricht. Het lijkt geen twijfel dat de precieze reikwijdte van deze materie strikt binnen de sfeer van de rechterlijke onafhankelijkheid valt en dat dit met name het geval is voor de vaststelling van de wijze waarop zaken aan de rechters worden toegewezen of waarop invulling moet worden gegeven aan de wachtdiensten of aan de betrokkenheid bij de toewijzing van zaken. Het is moeilijk om een rechtvaardiging te vinden voor een dermate brede ministeriële beïnvloeding van zaken die onder de rechterlijke onafhankelijkheid vallen, waaronder de aanwijzing van de rechtsprekende formaties.
- 27 De regels volgens welke de minister van Justitie bevoegd is om vast te stellen hoe de willekeurige toewijzing van zaken in zijn werk gaat, zijn derhalve intern

tegenstrijdig, aangezien een willekeurige toewijzing per definitie geen gelijkmatige en objectieve belasting garandeert. De bepaling van artikel 41 p.u.s.p. is onduidelijk en maakt gebruik van de termen „gelijkwaardig”, „objectieve belasting” en „vergelijkbare waarschijnlijkheid van betrokkenheid”, zonder dat deze regels concreet worden omschreven of toegelicht, zodat de betrokken minister een ruime beoordelingsmarge krijgt bij het creëren van een instrument voor de toewijzing van zaken. Het is nog een geheel andere zaak om deze regels te ontcijferen uit de werking van een algoritmesysteem. Artikel 47a, lid 1, p.u.s.p. maakt tevens gebruik van het begrip „categorieën van zaken”. De indeling van zaken in categorieën was bedoeld om deze te differentiëren naargelang van de daarvoor vereiste werklast. Deze onderverdeling voorziet in het kader van de verschillende repertoria in zaken met specifieke statistische symbolen. Dit is een uiterst vergaande vereenvoudiging, aangezien zelfs zaken van dezelfde categorie een verschillend gewicht kunnen hebben (afhankelijk van de opmaak van de pagina’s, het aantal boekdelen, de omvang van het dossier en de juridische en feitelijke problemen alsook de omvang van de bewijsvoering). In het kader van een dergelijk stelsel van toewijzing wordt derhalve geen rekening gehouden met het werkelijke belang van een zaak, aangezien slechts sprake is van een abstracte categorie en omdat binnen de verschillende categorieën ook nog eens sprake is van een cumulatie van verschillende soorten zaken. Dit mechanisme is niet toereikend om een evenwichtige en objectieve belasting van de rechters te waarborgen en is afhankelijk van de discretionaire bevoegdheid van de minister van Justitie.

- 28 Mede gelet op de onvermijdelijke menselijke fouten houdt de complexiteit van het gebruik van een toevalsgenerator het risico in dat dit systeem gevoelig wordt voor manipulatie. De dubbelzinnigheid van de vastgestelde regels kan ertoe leiden dat van de juridische regelgeving een onbehoorlijke invloed uitgaat op de werking van een automatisch functionerend programma. Bovendien kunnen intredende systeemfouten aanleiding geven tot een schending van het recht op een vooraf bij wet ingesteld gerecht. De parameters van het systeem blijven onbekend, in de beschikbare rapporten is geen spoor te bekennen van maatregelen zoals de eenmalige belasting of de vermindering van de werklast van een rechter en bepaalde parameters die zijn vastgesteld in de r.u.s.p. worden in het geheel niet in aanmerking genomen.
- 29 Het gebruik van een toevalsgenerator verzekert evenmin dat het beginsel van de gelijkmatige belasting van de rechters met aan hen toegewezen zaken wordt geëerbiedigd, zodat inbreuk wordt gemaakt op het beginsel van de doeltreffendheid van de procedure en van de behandeling van aanhangige zaken zonder onnodige vertraging, dat voortvloeit uit artikel 47, lid 1, van het Handvest, alsook op het beginsel van gelijkheid voor de wet. Het lijkt geen twijfel dat de waarborging van de gelijkmatige belasting van de rechters met aan hen toegewezen zaken even belangrijk is als het waarborgen van een willekeurige toewijzing van zaken. Deze problematiek heeft namelijk gevolgen voor de tijdsduur van een zaak, die moet worden behandeld zonder onnodige vertraging, en bijgevolg voor het recht van de burgers van de Unie op een eerlijk proces en op

een daadwerkelijke bescherming. In de onderzochte zaak zijn door een technisch instrument in één nacht maar liefst 56 zaken toegewezen aan één rechter, terwijl in het kader van diezelfde loting geen of slechts enkele zaken zijn toegewezen aan de andere rechters. Een dergelijke toewijzing is discriminerend van aard. Zo ontstaat namelijk een aanzienlijke achterstand in de sectie van de betrokken rechter, wat van invloed is op de tijdsduur van het proces. Bijgevolg hangt de wachttijd in een zaak voor de rechter af van toevalsfactoren en niet van een rationeel en doeltreffend beheer van de aanhangige zaken en van de gelijkmatige belasting van de rechters naar rato van alle rechters die bij de betreffende rechterlijke instantie of de betreffende afdeling werkzaam zijn.

- 30 Gelet op het tot waarborging strekkende belang van het recht op toegang tot een bevoegde rechter dient het stelsel van toewijzing van zaken te voldoen aan de vereisten van een eerlijk proces (artikel 47 van het Handvest). De regels en criteria inzake de methodologie die wordt gehanteerd om zaken toe te wijzen moeten objectief van aard zijn en moeten rekening houden met de waarborgen inzake het recht op een eerlijk proces, de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechters, de rechtmatigheid van de procedure, de aard en de complexiteit van aanhangige zaken, de bekwaamheid, ervaring en specialisatie van de betrokken rechters, het aantal rechters en hun werklast en de openbaarheid van de regels voor de toewijzing van zaken. Het stelsel van verdeling van activiteiten binnen de rechterlijke instanties moet derhalve transparant van aard zijn, en elk besluit dat strekt tot afwijking van de vastgestelde regels moet nauwkeurig worden opgesteld en moet extern kunnen worden getoetst. Een stelsel dat een transparante toewijzing van zaken waarborgt, biedt tevens waarborgen ten aanzien van het recht op een bij wet aangewezen rechter en zorgt ervoor dat de onafhankelijkheid van de rechters en van de rechterlijke instanties wordt geëerbiedigd. Om te kunnen voldoen aan de eis dat zaken worden behandeld zonder onnodige vertraging moet in het kader van de regels voor de toewijzing van zaken rekening worden gehouden met het beginsel van de gelijkmatige belasting van de rechters en de rechterlijke instanties. Wanneer in heel Polen sprake is van een ongelijkmatige toewijzing van zaken, leidt dat tot een aanzienlijke wanverhouding ter zake van de in aanmerking te nemen wachttijd bij de toewijzing van een zaak door de daarvoor aangewezen rechter of in een procedure achter gesloten deuren en, wat het gevolg daarvan is, ter zake van de tijd die nodig is om de zaak daadwerkelijk te behandelen. Ook op het niveau van een concrete rechterlijke instantie en van de kleinste eenheid (afdeling) daarvan moet het toewijzen van zaken zijn gebaseerd op transparante en rationele regels. Een ongelijkmatige verdeling van zaken tussen de rechters van een rechterlijke instantie kan er tevens toe leiden dat de werklast van de rechters van de betreffende eenheid onevenredig wordt verdeeld, wat er zelfs toe kan leiden dat inbreuk wordt gemaakt op het in artikel 47 van het Handvest verankerde recht van de burgers op toegang tot de rechter, op het recht op een gelijke behandeling en op het beginsel van een evenwichtig verdeelde werklast van de rechters, die als leidraad moet dienen bij de organisatie van de justitiële werkzaamheden.

- 31 Ten slotte kan een ongelijkmatige toewijzing van zaken ook afbreuk doen aan de interne onafhankelijkheid van de rechters. Een rechter bij wie een concreet geschil aanhangig is, moet kunnen optreden zonder intern onder tijdsdruk te staan bij de behandeling van de door hem te beslechten zaken. Een buitensporige werklast kan tot gevolg hebben dat een dergelijke rechter zal proberen om de aan hem toegewezen zaken af te doen zonder in dat verband al te veel werkzaamheden te verrichten. Tijdsdruk kan ertoe leiden dat een rechter besluit om de minst tijdrovende zaak te beslechten en om er in dat verband dus voor te kiezen om een zaak te beslechten die kan worden afgedaan met een eenvoudige motivering, zonder dat een dergelijke beslissing noodzakelijkerwijs billijk is.

- 32 In § 58 van het arrest van 12 januari 2016 in de zaak *Miracle Europe KFT/Hongarije*, verzoekschrift nr. 57774/13, heeft het EHRM vastgesteld dat de betreffende rechterlijke instantie, gelet op de discretionaire hertoewijzing van de aanhangige zaak, geen bij wet ingesteld gerecht was en dat derhalve inbreuk is gemaakt op het recht op een eerlijk proces, dat is verankerd in artikel 6, lid 1, EVRM.

- 33 In het arrest van 26 maart 2020, *Herooverweging Simpson/Raad en HG/Commissie*, gevoegde zaken C-542/18 RX-II en C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punt 73 en aldaar aangehaalde rechtspraak, heeft het Hof geoordeeld dat de invoering van de uitdrukking „dat bij de wet is ingesteld” in artikel 6, lid 1, eerste volzin, EVRM volgens vaste rechtspraak van het EHRM met name tot doel heeft te verzekeren dat het beginsel van de rechtstaat wordt geëerbiedigd en niet alleen betrekking heeft op de rechtsgrondslag voor het bestaan zelf van het betreffende gerecht, maar ook op de samenstelling van de rechtsprekende formatie in elke zaak en op alle overige nationaalrechtelijke bepalingen waarvan de niet-inachtneming met zich meebrengt dat de deelname van een of meerdere rechters aan het onderzoek van de zaak onregelmatig is. Tot deze bepalingen behoren met name bepalingen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de leden van de betreffende rechterlijke instantie.

- 34 In het arrest van 15 juli 2021, *Commissie/Polen (Tuchtregeling voor rechters)*, C-791/19, EU:C:2021:596, punten 172 en 173, heeft het Hof geoordeeld dat een de besproken bevoegdheid bij gebreke van dergelijke criteria met name kan worden gebruikt om bepaalde zaken naar bepaalde rechters te verwijzen en te voorkomen dat zij aan andere rechters worden toegewezen, of om druk op de aldus aangewezen rechters uit te oefenen.

- 35 De verwijzende rechter merkt op dat de bestaande situatie, waarin de werking van de toevalsgenerator niet kan worden getoetst en wordt gecontroleerd door de minister van Justitie de mogelijkheid biedt om de rechtsprekende formatie van de rechterlijke instanties van tweede aanleg op arbitraire basis samen te stellen. In dat verband beschikken de partijen bij de procedure niet over bij wet vastgestelde IT-instrumenten om de werking van de toevalsgenerator te toetsen. De rechters zijn daartoe evenmin in staat, aangezien zij niet beschikken over een doeltreffend

rechtsmiddel om een schriftelijk besluit van het bevoegde bestuursorgaan aan te vechten bij een onpartijdig en onafhankelijk gerecht.

- 36 Zoals volgt uit [overweging 61 van] verordening 2024/1689 moeten bepaalde AI-systemen die bedoeld zijn voor de rechtsbedeling en democratische processen als systemen met een hoog risico worden geclassificeerd gezien hun mogelijk aanzienlijke effecten op de democratie, de rechtsstaat, de individuele vrijheden en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een [eerlijk proces]. Om de risico's van potentiële vertekeningen, fouten en ondoorzichtigheid aan te pakken, is het met name passend om AI-systemen met een hoog risico die bedoeld zijn om door of namens een gerechtelijke instantie te worden gebruikt voor de ondersteuning van gerechtelijke autoriteiten bij het onderzoeken en uitleggen van feiten en het recht en bij het toepassen van het recht op een concrete reeks feiten, als systemen met een hoog risico aan te merken. In de onderzochte zaak vervult het gehanteerde systeem voor de toewijzing van zaken geen technische functie. Het heeft daarentegen gevolgen voor de uitoefening van het in artikel 47 van het Handvest neergelegde recht op een vooraf bij wet ingesteld gerecht. Dit systeem, dat is ontwikkeld door een orgaan van de uitvoerende macht, is ondoorzichtig en biedt geen waarborgen ten aanzien van het recht van partijen op een eerlijk proces.
- 37 In het arrest van 14 november 2024, S. (Wijziging van de rechtsprekende formatie), C-197/23, EU:C:2024:956 heeft het Hof geoordeeld dat artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in het licht van artikel 2 VEU en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale bepaling die het voor de rechter in tweede aanleg onder alle omstandigheden onmogelijk maakt om na te gaan of de gedane hertoewijzing van een zaak aan de rechtsprekende formatie die de zaak in eerste aanleg heeft behandeld, niet in strijd was met de nationale regels inzake de hertoewijzing van zaken binnen rechterlijke instanties. Uit [hetzelfde arrest] volgt dat als een lidstaat voorziet in wettelijke bepalingen inzake de samenstelling van de rechtsprekende formatie in elke zaak en de hertoewijzing van zaken, de naleving van deze bepalingen moet kunnen worden getoetst door een rechter [zie voornoemd arrest, punt 67]. In de omstandigheden van het onderzochte zaak belet de onmogelijkheid om de besluiten van het college in rechte aan te vechten dat de regels voor de toewijzing van zaken worden getoetst, wat tot gevolg heeft dat de procedure voor de nationale rechter nietig is.
- 38 Met de regels inzake de samenstelling van de rechterlijke instanties en de wijze waarop deze samenstelling wordt vastgesteld wordt het uiteindelijke doel van deze regeling nagestreefd, namelijk ervoor te zorgen dat zij hun rol van bewaker van de rechterlijke onafhankelijkheid kunnen vervullen, zodat wordt voorkomen dat de wetgevende en de uitvoerende macht invloed uitoefenen op de aanwijzing van een specifieke rechter met het oog op de behandeling van een zaak alsmede dat de rechters van een rechterlijke instantie onderling afspraken maken over de vraag wie van hen een specifieke zaak zal behandelen. Hoewel het de lidstaten vrijstaat om te bepalen hoe de rechterlijke instanties naar nationaal recht worden samengesteld, dienen de wettelijke bepalingen van de lidstaten ervoor te zorgen

dat de onafhankelijkheid van deze instanties toereikend wordt gewaarborgd [zie conclusie van advocaat-generaal E. Tanchev van 27 juni 2019, Krajowa Rada Sądownictwa (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sad Najwyższy), gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:551, punt 129].